

OKÉNKO

D O F A R N O S T I

VYDÁVÁ FARNOST SV. VÁCLAVA V LETOHRADĚ

Ročník XXXI **Březen 2022** **číslo 3**

Válka ve mně

Zlo v tobě,
zlo ve mně,
zlé sémě
hledá půdu příhodnou.
„Můj soused to je vůl.
A má žena mě sere.“
Vždy po ruce je hůl,
zlo ze země se dere.

Válka žije ve mně,
já jsem ten, kdo hůl bere.

Jen tam vyklíčí sémě,
kde může také růst.

Dejme si, prosím, půst
od souzení a pohrdání,
chvilková úleva
se platí příliš velkou daní.

Zlé sémě ve mně
zvadni!

AK

Úvodem

24. únor 2022 je pro nás horší než 21. srpen 1968. Putin rozpoutal řadu válek a roky vraždí novináře a své odpůrce – a my jsme v něm nechtěli vidět válečného zločince. Neplakali jsme se 14 tisíci ukrajinskými matkami, jejichž synové umírali v Putinově válce do r. 2021. Ukrajina se v r. 1994 zřekla nukleárních zbraní (zděděných po SSSR) a USA, Rusko, Anglie a Francie zaručily Ukrajině nezávislost a neporušenost jejich hranic. Ale tyto země po okupaci Krymu nedodržely své závazky a nevymohly na Rusku nápravu. Ohroženou Ukrajinu jsme včas nevyzbavili. Na nové evropské válce máme svůj podíl viny. Nepostavíme-li se Putinovi, zaútočí na další země. Ukrajinci bojují za své i naše děti, za svou i naši vlast. I jejich prezident je hrdinou, zůstává v zemi a se zbraní v ruce povzbuzuje národ. „Sláva Ukrajině! Sláva hrdinům!“ Nejsme zbabělci, nenecháme se zastrašit Putinovým vyhrožováním. Nenechme Ukrajinu vykřváčet, je třeba ji co nejrychleji přijmout do EU, zaslouží si to. „Při modlitbě za mír“, poznamenal kdosi, „mám dobrý pocit a přitom nic nedělám“. Kdy už konečně smysl modlitby promyslíme? Po Bohu nemohu chtít to, co mám činit já. Nepomáhám-li potřebným, nemohu žádat pomoc pro sebe. Češi jsou solidární. Děkujeme každému, kdo Ukrajincům pomáhá. Život druhého, svoboda pro všechny a solidarita s ponižovanými jsou hodnotami, pro které jsme ochotni obětovat víc než jen kus našeho bohatství. /v

Hospodin řekl Kainovi: „Kde je tvůj bratr Ábel?“ Odvětil: „Nevím. Cožpak jsem strážcem svého bratra?“ Bratrovraždy, sobectví, lhovost a zbabělost ze světa nevymizely.

Podcenění Hitlera se našim otcům vymstilo. V mobilizaci nastoupili do bunkrů na hranicích, ale na rozkaz prezidenta Beneše je se slzami v očích poslušně vyklidili. Odevzdané zbraně Hitler použil ve válce. O to víc oceňujeme statečnost Ukrajinských mužů a žen.

Židé se za 2. světové válce nebránili. Od r. 1948 v Izraeli žijí ve válečném stavu, brání se, vědí, že nesmí prohrát.

My jsme podcenili zločinnost Putina. Jestli se nepoučíme, nebude tato válka poslední. /v

Každá válka zanechává náš svět horším, než byl předtím. Válka je selháním politiky a lidskosti, ostudnou kapitulací, palčivou porážkou od sil zla.

František v encyklice Fratelli tutti

Dne 25. února 1969 se v Praze zapálil středoškolský student Jan Zajíc. V prohlášení občanům vysvětlil důvody, proč se rozhodl následovat Jana Palacha: „Nedělám to proto, aby mne někdo oplakával, nebo proto, abych

byl slavný, anebo snad, že jsem se zbláznil. K tomuto činu jsem se odhodlal proto, abyste se už vážně vzhopili a nedali s sebou vláčet několika diktátory! Pamatujte: Když někomu vystoupí voda nad hlavu, je už jedno o kolik.“

Jan Zajíc si vybral si symbolické datum, měsíc po Palachově pohřbu a 21 let po komunistickém převratu.

Dokud v sobě člověk nemá soucit, je nelidský a není opravdu člověkem, protože ze soucitu pochází balzám, který hojí. Jen dobří lidé pláč. Jestliže člověk nikdy neplakal nad bolestí světa, je méně než prach, po kterém šlape, protože z prachu vzejde sémě, kořen, lodyha a květ, kdežto duch člověka bez soucitu je pustý a nic z něho nevzdejde - leda pýcha, která nakonec musí tím nebo oním způsobem vraždit - vraždit dobré věci, nebo dokonce vraždit i lidské životy.

William Saroyan

Něžnost je jako nejtišší hovor srdce. Tišší než tep srdce za spánku. Nežnost nezná spánek, bdí stále, je pozorná za poledního světla a ponořuje se i do černé vody za půlnoci. Nezná klidu, je vždycky krásná a můžeme ji beze všeho svěřit své nejhlubší city ...

Karl Karlow

PROČ RUSKO CHCE UKRAJINU?

Ukrajina v datech

Ve čtvrtek 24. února brzy ráno Rusko pod vedením prezidenta Vladimíra Putina válečně napadlo Ukrajinu. K ozbrojenému napadení suverénní země se schylovalo delší dobu; s touto možností se počítalo už v době, kdy se Ukrajina vzbouřila proti někdejšímu prezidentovi Viktoru Janukovyčovi.

21. listopadu 2013 začaly v Kyjevě protesty, které se do historie zapsaly jako Euromajdan. Prezident Viktor Janukovyč uprchl, zanedlouho Rusko napadlo Krym. Od té doby probíhala na východě Ukrajiny válka. Válka, na kterou Evropa zjevně dávno zapomněla - až dosud. Rostoucí obavy z ozbrojeného konfliktu na Ukrajině ze strany Ruska se naplnily.

Strategická poloha

Ukrajina byla jedním z 15 států Sovětského svazu, po jehož rozpadu se stala nezávislým státem. Na většině území Ukrajiny se mluví ukrajinsky a v některých částech rusky.

Jazyky na Ukrajině

Úřední jazyk je ukrajinština. Tu považuje za svůj mateřský jazyk skoro 70 % obyvatelstva. Necelých 30 % obyvatel pak považuje za svůj rodný jazyk ruštinu.

Na Ukrajině žijí také nositelé mnoha jiných jazyků, např. krymští Tataři, Moldavané, Romové ad. Na západě země se v malých oblastech mluví i rumunsky a maďarsky.

Ukrajínština sama má také mnoho nářečních a sociálních variant. Nejvýraznější sociální variantou ukrajinštiny je tzv. suržyk, nářečí vycházející z ukrajinštiny a ruštiny.

Podle průzkumu Národního institutu strategické statistiky z roku 2013 ruštinu jako druhý úřední jazyk většina obyvatel Ukrajiny nepodporuje.

Podle údajů ze sčítání lidu v roce 2001 uvedlo ukrajinštinu jako svůj rodný jazyk 67,5 % všech obyvatel, ruštinu jako rodný jazyk uvedlo 29,6 %.

Nejvíce rusky mluvících respondentů bylo v regionech Doněcké oblasti (74,9 %), Luhanské (68,8 %) a Krymu (77 %). Dalšími regiony s vysokým počtem rusky mluvících obyvatel jsou Charkovská, Záporožská a Oděská oblast.

V porovnání s předchozím sčítáním lidu v roce 1989 se k ukrajinštině přihlásilo o tři procenta obyvatel více.

Vzhledem ke své poloze je Ukrajina také důležitou spojnicí mezi Ruskem a Evropskou unií, mimo jiné proto, že je tranzitní zemí pro dodávky plynu.

Zapomenutá válka

V postižených oblastech východní Ukrajiny válka stále ovlivňuje každodenní život. Na jedné straně stáli prorusí separatisté, kteří se chtějí oddělit od Ukrajiny. Založili dvě nové lidové republiky: Luhansk a Doněck. Žije zde téměř pět milionů lidí. Ani jedna z nich není mezinárodně uznávána a ruský prezident 23. února 2022 způsobil poprask, když obě země oficiálně jménem Ruska uznal.

Východní Ukrajina je také jednou z nejvíce zaminovaných oblastí na světě. Pět tamních hraničních přechodů je rovněž podmínováno. Organizace Lékaři bez hranic na těchto hraničních přechodech zřídila mobilní toalety, protože vstup do křoví je doslova životu nebezpečný. Přesto lidé na hranicích od začátku konfliktu na Ukrajině umírají.

Klíčová událost: Euromajdan

Od konce listopadu 2013 do února 2014 protestovaly ve městech po celé Ukrajině tisíce lidí. Protesty byly namířeny proti tehdejšímu prezidentovi Viktoru Janukovyčovi. Jednal o dohodě o přidružení k EU, ale pak z ní překvapivě vycouval a nepodepsal ji. Tímto rozhodnutím se zjevně obrátil na Rusko. Prezidentův krok byl spouštěčem, nikoli však jediným důvodem, několikaměsíčních masových protestů ukrajinské společnosti. Některé z protestů byly také násilné, zemřelo při nich asi 100 lidí.

Za tím stála všeobecná nespokojenost ukrajinského obyvatelstva, zejména se zkorumpovaným prezidentem a jeho stále autoritativnějším stylem vlády. Společnost doufala, že orientace na Západ povede k větší demokracii, vyšší životní úrovni i demokratickému rozvoji. Lidé vyšli do ulic.

Není jasné, jaké důvody Janukovyče vedly k tomu, aby smlouvu nakonec nepodepsal. Jasné je, že stejně jako jeho předchůdci vedl jednání vždy oběma směry. Někdy se obrátil na EU, jindy na Rusko. V důležitých chvílích pak vždy existovaly půjčky a dotované dodávky plynu z Ruska, což byl i případ krátce před podpisem smlouvy.

Podle ruské interpretace protesty na Euromajdanu zorganizoval Západ, přesněji řečeno USA. Ruská vláda tvrdí, že většina Ukrajinců si sblížení s Evropskou unií nepřeje. Objevily se i spekulace, že na Euromajdanu se naopak podílelo Rusko. Důkazy však neexistují. Přes některé projevy pravicového extremismu mezi protestujícími není Euromajdan na mezinárodní úrovni chápán jako extremistické hnutí, ale jako liberální masové hnutí občanské neposlušnosti.

Blesková anexe Krymu

Prezident Viktor Janukovyč po nepokojích uprchl do Ruska a prozatímní vláda podepsala dohodu s Evropskou unií, kterou Janukovyč odmítl.

Rusko považovalo změnu moci v Kyjevě za nelegitimní. V důsledku toho vznikly nové problémy kolem Krymského poloostrova. Ten patří Ukrajině, ale má kulturní a zeměpisné vazby na Rusko. Většina obyvatel tam mluví rusky a ruská černomořská flotila má na Krymu svůj domovský přístav.

Putin anektoval Krym, protože podle něj byl vždy ruský. To ale není pravda.

Bohatá historie Krymu

Od 7. století př. n. l. poloostrov kolonizovali Řekové; sloučení jejich osad dalo vzniknout v 5. století př. n. l. Bosporské říši, která přetrvala celých 900 let až do 4. století n. l.

Území známé mj. pod názvem Taurida čelilo v raném středověku mnoha nájezdům Skytů, Ostrogótů či Hunů. Ve středověku Krym ovládla Byzantská říše, některé obchodní osady zde postupně založili Janované. V polovině 13. století vpadli na Krym Tataři a poloostrov se stal součástí tzv. Zlaté hordy (součást Mongolské říše).

O dalších více než dvě stě let později, koncem 15. století se Krym stal na dalších 300 let součástí Osmanské říše.

Když ruské impérium porazilo Osmanskou říši v páté rusko-turecké válce (1768–1774), ovládla Krym carevna Kateřina Veliká.

V Krymské válce (1853–56) Rusové Krym udrželi, car a sultán následně museli uznat neutralitu Černého moře.

Na přelomu 19. a 20. století žilo na Krymu více než 500 tisíc lidí velmi pestrého složení; okolo 35 % tvořili krymští Tataři, 33 % Rusové, 12 % Ukrajinci a necelých pět procent Židů.

Po rozpadu Ruska a vzniku Sovětského svazu (1917) vznikla na Krymu regionální vláda a jednala o připojení k Ukrajině. Tu však obsadila Rudá armáda a Krym následně roku 1921 připadl Sovětskému svazu, konkrétně Ruské sovětské federativní socialistické republice.

V roce 1954 poloostrov daroval Nikita Chruščov Ukrajině sovětské svazové republice. Důvody byly správní, ekonomické i kulturní. On sám strávil na Ukrajině léta dospívání a mládí, měl v oblíbenou ukrajinskou kulturu a nepočítal s tím, že by se Sovětský svaz mohl někdy rozpadnout.

Po rozpadu Sovětského svazu 12. února 1991 proběhlo referendum, v němž se obyvatelstvo Krymu vyslovilo pro obnovení autonomie v rámci Ukrajinské SSR. Po dalším referendu ze srpna téhož roku vznikla nezávislá Ukrajina, do jejíhož rámce byla začleněna také Autonomní republika Krym. Že je Krym součástí Ukrajiny, nakonec roku 1994 stvrdilo Rusko, Spojené státy a Velká Británie podpisem mezinárodní dohody známé jako Budapešťské memorandum. Anexe Krymu proběhla tak rychle, že Západ i Ukrajinu zaskočila.

- 23. února 2014 rozhodl Kreml o anexi.
- 27. února už byla na Krymu armáda.
- 6. března o anexi rozhodl parlament Autonomní republiky Krym: Připojujeme se k Rusku.
- 16. března se konalo referendum, v němž se údajně více než 95 procent obyvatel Krymu vyslovilo pro připojení k Rusku.

Referendum však neproběhlo pod mezinárodním dohledem, takže nikdo neví, zda skutečně odráží vůli obyvatel. Ještě v březnu 2014 byla ratifikována smlouva mezi Ruskem a Krymem. Od té doby Rusko označuje Krym za součást svého území.

Divoký východ

Poté začaly protesty na východě Ukrajiny. Proruští demonstranti obsadili správní budovy. Převzali kontrolu a požadovali nezávislost na Ukrajině. Podle obvinění ze strany Západu a Ukrajiny protesty údajně podporovala ruská vláda. Moskva tvrdí, že musela chránit ruské obyvatelstvo na Ukrajině.

Ozbrojený konflikt probíhá v Doněcké a Luhanské oblasti od roku 2014. Důvodem je

snaha ukrajinské armády o znovudobytí těchto území. USA v tom Ukrajině pomáhají, Rusko podporuje separatisty v Doněcku a Luhansku finančně, zbraněmi i vlastními vojáky, kteří na východě Ukrajiny bojují. Od začátku války zemřelo více než 13 000 lidí. Zhruba milion Ukrajinců před válkou uprchlo, z toho více než půl milionu do jiných zemí.

Přes opakované mezinárodní snahy o příměří se konflikt na východě Ukrajiny uhasit nepovedlo. K porušování příměří dochází opakovaně a příživilo ho například i to, když začalo Rusko vydávat své pasy tamním obyvatelům.

Dlouhodobý monitoring příměří na východě Ukrajiny provádí OBSE, jejíž pozorovatelé jen za minulou sobotu zaznamenali téměř dva tisíce porušení příměří.

Od jara 2021 docházelo k masivnímu posilování ruských jednotek podél ukrajinských hranic; Západ vyzýval Rusko k respektování hranic a varoval před eskalací. Ruské vedení plány na vojenskou ofenzivu popíralo. USA v reakci na soustředění ruských vojsk kolem Ukrajiny mezitím zvýšily počet vojáků v Německu a ve východní Evropě.

Proč je Ukrajina pro Rusko důležitá?

Zjednodušeně: kvůli boji Vladimira Putina se Spojenými státy o směřování Evropy. Rusko má s Ukrajinou úzké vazby a nestojí o její demokratické směřování. Více demokracie na prahu Ruska by Putinovi ztížilo uplatňování vlivu v sousedních zemích.

Ruské obyvatelstvo ale podle průzkumů válku ani přes státní propagandu většinou nepodporuje. Většina lidí v Rusku má totiž jiné problémy: rostoucí ceny, klesající příjmy.

Argumentace Ruska o možném rozšiřování NATO na východ byla mnohokrát popřena s tím, že vstup Ukrajiny do Severoatlantické aliance vůbec nebyl na pořadu dne. Možné rozšiřování NATO se obecně chápe jako Putinova záminka pro útok na Ukrajinu a odvedení pozornosti od vlastních vnitřních problémů, mj. i nezvládnuté koronavirové pandemie.

Ukrajina je však závislá na ruském plynu, byť to chce změnit. Jednu z možností vidí v jaderné energii, kterou si udržuje i po rozpadu Sovětského svazu. Dnes s ní země počítá víc než kdykoli předtím, i přes nejhorší jadernou havárii v historii. V roce 2020 bylo v zemi v provozu 15 jaderných elektráren, energie z nich pak se zhruba z 50 procent podílí na výrobě elektřiny.

Ukrajina sloučená s Ruskem?

Ukrajina samotná je nyní unavená z války na východě a navíc vnitřně rozdělena. V prů-

František, biskup římský, se v pátek 25. února vydal na ruskou ambasádu u Svatého stolce (Vatikánu), aby moskevskému velvyslanci vyjádřil znepokojení nad invazí na Ukrajinu.

Je to nejspíš úplně poprvé, co papež na nějakou ambasádu za tímto účelem vyrazil v době konfliktu. Vyslance obvykle naopak přijímá vatikánský státní sekretář nebo se s papežem setkávají v Apoštolském paláci.

František jednal s ruským velvyslancem ve Vatikánu Alexandrem Avdějevem zhruba půl hodiny. Podle agentury AP je to důkaz, že papež je situací na Ukrajině velmi znepokojen a chce se osobně angažovat v ukončení války.

Přitom také Vatikán oznámil, že papež kvůli akutní bolesti kolena ruší nedělní cestu do Florencie, kde se měl účastnit setkání biskupů a starostů ze Středomoří a měl tam sloužit liturgii.

Tento týden František v souvislosti s ukrajinskou krizí vyzýval na politiky, aby zpytovali svědomí a zdrželi se jakýchkoli kroků, jimiž by způsobili lidem další utrpení.

/Christnet

zkumu z prosince 2021 Ukrajinci odpovídali na otázku, ke které mezinárodní hospodářské unii by se připojili, kdyby Ukrajina mohla vstoupit pouze do jedné: 58 % Ukrajinců zvolilo EU, pouze 21 % respondentů by podpořilo vstup do celní unie s Ruskem, Běloruskem a Kazachstánem. Pokud by se konalo referendum o vstupu do NATO, 54 % by hlasovalo pro vstup do této vojenské aliance.

Sloučení Ukrajiny a Ruska pak má jen velmi nízkou podporu. V západní části země by byla pro jen zanedbatelná část obyvatel (1-2 %), oblastech ve středu země by to podpořilo 8 % lidí, v jižních oblastech je podpora 16 % a na východě země 18 %. Jinými slovy: naprostá většina Ukrajinců se nechce stát součástí Ruska.

Válčící Putin má podporu jen poloviny Rusů. Podle nedávného průzkumu renomované britské agentury Savanta ComRes, má polovina Rusů pochopení pro vojenské zabránění připojení Ukrajiny k NATO. Čtvrtina Rusů pak tvrdí, že by to bylo špatné, a další čtvrtina si není jistá.

Průzkum však také zjistil, že převažující většina Rusů odsuzuje použití vojenské síly „ke znovusjednocení Ruska a Ukrajiny“.

Kateřina Mahdalová, Seznam Zprávy
23. 2. 2022

RUSOVÉ POTŘEBUJÍ SROVNÁNÍ

Ivan Gabal

Válečné napadení Ukrajiny je porušením takzvaného Budapešťského memoranda z prosince roku 1994. Ukrajina se tehdy vzdala jaderných zbraní a Rusko, Británie, USA a později i Čína a Francie garantovaly její suverenitu v tehdejších hranicích.

Stačí citovat Wikipedii: „V memorandu se signatáři zavázali mimo jiné respektovat ukrajinskou nezávislost a suverenitu v rozmezí tehdy platných státních hranic, zdržet se hrozby silou nebo použití síly proti Ukrajině, zdržet se použití ekonomického nátlaku na Ukrajinu ve snaze ovlivnit její politické směřování, zdržet se použití jaderných zbraní proti Ukrajině, řešit případné použití jaderných zbraní vůči Ukrajině na půdě Rady bezpečnosti OSN či vzájemně konzultovat vzniklé nejasnosti ohledně zmíněných záruk.“

Rusko porušuje své vlastní dohody a není důvěryhodný partner. Přístupovat ke Kremlu s důvěrou v jeho slova je hloupost.

České stopy

Silný odklon Ukrajiny od spolupráce s Moskvou začal v kontextu vyjednávání a podpisu asociací smlouvy mezi EU a Ukrajinou. A tento proces měl tehdy na starost český eurokomisař. Byl, jak se později ukázalo, záměrně podváděn tehdejší ukrajinským prezidentem Janukovyčem, který vyjednával na obě strany s Unii i s Ruskem a nejspíše pracoval v ruském zájmu. Do Ruska také po Majdanu utekl i s Ruskem jménem poté, co během let zdecimoval ukrajinskou armádu a tajné služby prošípované ruskou GRU.

Vladimir Putin s Dmitrijem Medveděvem již v době olympiády v Soči (únor 2014) věděli, že Ukrajina není schopna obrany. Co nevěděli, bylo, kolik nadějí už Ukrajinci upínají k asociaci s EU a jak střelení do civilistů na Majdanu upevní jejich ukrajinskou identitu jako identitu západní a evropskou. To bylo pro Kreml překvapení. Ukrajina v březnu přišla jak o své východní ruskojazyčné oblasti, tak o černomořskou ruskou námořní základnu a Krym v bojové operaci vedené neoznačenými speciálními jednotkami a v příkrém rozporu s mezinárodním právem. Druhou českou stopou ve věci je role některých českých politiků v legitimizaci okupace Krymu a východní Ukrajiny.

Popírání přítomnosti ruské armády a papouškování dezinformací o občanské válce mezi Ukrajinci českým prezidentem vyvrcholilo skandálem na summitu NATO ve Walesu. Zeman se aktivně ujal role mezinárodního užitečného idiota uvnitř NATO a od té doby z ní nevystoupil. Ještě před pár dny jsme slyšeli jeho slova o blamáži CIA varující před hrozbou ruské agrese.

Václav Klaus pro změnu před pár dny označil ruské požadavky na omezení suverenity

Ukrajiny za legitimní. A po celé roky jezdili komunističtí, Okamurovi a z kraje i Babišovi poslanci legitimizovat okupaci ukrajinských oblastí a Kremlem jištěně a vyzbrojené separatisty.

Další kremelští exponenti zakládali v Česku „konzuláty“ separatistů, aniž by museli čelit jakékoli odpovědnosti za přímou podporu vojenské agrese a terorismu před soudem. Dodnes Okamura obhájí právo Ruska určovat a omezovat suverenitu svých sousedů a straší válčnými běženci z Ukrajiny, kde je Rusko zabíjelo bez ohledu na mínské dohody. Na poli této mezinárodní idiocie máme v současnosti svůj velký podíl a výrazně páchnoucí stopu.

Zaplatili jsme za své chování také vysokou daň: Vrběticemi, které GRU s klidem vyhodila v roce 2014 do povětří, zrovna když se Zeman Ruska vehementně zastával mezinárodně i vnitropoliticky. Další daní byla diskreditace naší pozice a vytrvalá snaha Ruska kontaminovat nebo podlomit naše politiky, tajné služby i energetiku a s ní spjatý průmysl. Nejenže jako Česko na vývoji neseme kus viny, ale jsme uplynulým vývojem silně poškozeni. Od leadershipu první generace disidentských politiků, kteří nás nasměřovali do NATO a EU, jsme postupně upadli do hlubokého suterénu – s čestnou výjimkou armády a některých dalších obranných složek.

Putinův režim a jak vznikl

Podíváme-li se na dnešní Rusko, pak vidíme divoké a nepředvídatelné skutky muže, který se stal diktátorem v nekontrolovatelné politické pozici prostřednictvím perzekucí opozice, vražd novinářů i travičstvím oponentů, manipulací voleb a potlačením svobodného tisku. Právě tento princip asociuje dnešní Kreml s nacistickým Berlínem více než cokoli jiného. Princip zcela nekontrovaně moci změněné na diktaturu bez kontroly parlamentu nebo justice, práva či ústavy.

Kolikrát si Putin změnil ruskou ústavu? Dnešní stav nevznikl přes noc. Vývoj byl přitom mnoho let částí evropských politických špiček ignorován a částí politiků nových členů EU servilně pochlebován. Vzpomeňme příběhy Pussy Riot, vraždu Borise Němcova, novinářky Politkovské a mnoha dalších, vzpomeňme na sestřelení letu MH17 i na nedávnou zkušenost Alexeje Navalného.

Zběsilé Putinovo jednání dnes nemůže zastavit ruská opozice, protože fakticky neexistuje – i vinou naší blahovlnné ignorace. Vý-

sledkem je, že Západ musí sahat ke stále robustnějším hospodářským sankcím, jejichž výsledky jsou nejisté, a zabírat se i úvahami, zda nakonec nebude nutné sáhnout i po zbraních. Dost jsme toho během vnitřního ruského vývoje prožili. A dnes proti nám v Rusku stojí skoro jednolitý nepřítel, který rozdupal domácí vnitřní nesouhlas. Proto jsme dnes z pohledu vnitřní ruské politiky směšnými outsidersy, a cokoli řekneme, v ruských očích potvrzuje správnost konfrontace se Západem.

Kdo má taktovku a kdo píše noty

Kreml neváhá pro své zájmy použít sílu, extremisty z antivax hnutí, kterým ustupujeme, nebo užitečné politické idioty všeho druhu. To vše, aby morálně podlomil jak jednotnou pozici Západu vůči svému kriminálnímu jednání a v očích řadových Rusů vykreslil oponenty jako zdegenerované blběčky zastávající se menšinových práv, genderové rovnosti a homosexuálů. Což je v Rusku projev slabosti. Ale přitom v Evropě dnes žije, studuje a pracuje přes 10 milionů Rusů, z nichž většina prostě před Putinem emigrovala do právních, demokratických a menšiny chránících poměrů.

Prostor spolupráce se zmenšil

Dnes již jde o systémově zásadně odlišné civilizace. Ty se utkávají zatím podle ruského scénáře, protože Kreml ví, že nás buď poškodí či rozvrátí právě v základech demokratického a právního státu, anebo prohraje – i kvůli nespokojenosti a frustraci svých občanů. Tak jako prohrál Sovětský svaz studenou válku. Právě tato lekce stojí za Putinovou snahou o jeho obnovu – nechce kapiitulovat proti převaze jako Gorbáčov. My si naopak musíme za každou cenu držet právní a demokratické standardy, protože pokud bychom z nich v boji s Kremlem slevili, prohráli bychom to nejcennější, oč bojujeme. A naopak – byli bychom poraženi v substanci své civilizační existence.

Stojíme v paradoxním gardu. Stěžujeme si na slabost, komplikovanost a neobratnost demokratických právních států nebo jejich Unie,

zatímco pro řadového Rusa je naše situace snem o přehledném a právním světě, který neovládají mafiáni, korupce a nepředvídatelná svéhlavost jednoho vyšinutého diktátora, to vše pod hlavičkou tajné policie KGB.

Onen byrokratický svět nás přitom účinně brání před pádem do Ruskem iniciovaného a podporovaného populismu a protievropanství. Zatímco EU neumí podporovat demokratickou a občanskou společnost v Rusku, Kreml nalévá miliony eur do protievropských hnutí od Francie přes Itálii a Rakousko až po Prahu. Dobře si totiž spočítal, že přivést nepřátele sjednocující se Evropy k vítězství ve volbách stojí méně než jeden bitevní vrtulník, a přitom není potřeba hnout prstem – Okamura s Le Penovou mu nabíhají sami.

Putin se snaží dosáhnout přímého dohadování o osudu Evropy pouze s Washingtonem. Obchází, ignoruje, uráží i rozklížuje Evropu a její Unii. On nechce jednat o právu, spolupráci nebo obchodu a vlastním chování doma ani o rozvoji práva pro ruské občany. On chce jednat o síle hrozby vzájemného zničení a o sférách vlivu. Vědomě se pokusil zesměšnit francouzského prezidenta předsedajícího EU v přípravě summitu s americkým prezidentem, předtím diplomaticky nafačkoval vysokému zahraničnímu představiteli EU Josepu Borellovi. Dohadovat se s Američany Rusové tradičně umějí a chtějí – vojensky. Kdo to nechce, jsme my Evropané. A dnes už to nechtějí ani Američané, vědomi si dospělosti Evropy i svých vlastních povinností v Pacifiku a vůči Číně. Putin ovšem podcenil nejen obnovenou transatlantickou spolupráci pod Bidenovou administrativou, ale především rostoucí shodu EU na potřebě obrany před diktátorem. Evropa má v paměti Německo 40. let minulého století.

Obrana demokracie

První jasný závěr tedy je: tlačme na unijní orgány, aby zesílily všestrannou obranu před Ruskem. Obrana vůči extremistům není jen otázkou otevřenosti a svobody. Nové členské země mají pro ruské triky a nepřátelství větší cit. Potřebujeme více ovlivňovat unijní politiku vůči Kremlu i jeho dnešním satelitům, a to prostřednictvím naší ukotvenosti v demokracii a právu, ale i hospodářskou silou. Všichni, kdo se dnes posmívají Havlovi politice lidských práv namířené k ukončení studené války a sjednocení Evropy na těchto principech, by si měli porovnat tehdejší výsledky v době rozpadu sovětského impéria s dnešními výsledky ustavení putinovské diktatury. Potřebujeme tyto principy prosadit právě v zahraniční a bezpečnostní politice EU. Samozřejmě vedle jejích rodících se obranných schopností.

Přenesme debatu do Ruska

Je slyšet zcela rozdílná díkce v tom, zda vy-

tláčovat ruské komunity, byznysy, investice i zájmové organizace z Evropy, nebo je tu naopak ponechat. A řekněme explicitně, že naším motivem není pomsta či šikana jednotlivců za chování jejich mateřského státu a diktátora. Sankce jasně míří na Putinovy exponenty a oligarchy operující v Evropě. Zde musíme být nekompromisní. Ale tak jako je dnešní Rusko vůči nám zcela hostilní, měli bychom my naopak usilovat o to, dostat ostatní Rusy co nejvíce na svou stranu. Tedy na stranu demokratických principů a právního státu.

To, čeho dosáhly postkomunistické státy ve výstavbě právního státu a prosperity, je pro Putina největší hrozbou. Nabízíme vizi jiného Ruska Rusům? Není důvod tuto komparativní vizi neposouvat stále více do hlav řadových Rusů naší aktivitou směrem do Ruska - weby, televizi, rozhlasem, kulturou, vším. Čím více Rusů bude znát život v Evropě, zejména v postkomunistické Evropě, tím více budou chtít nechtě - porovnávat. Vystřídejme vojenskou anexi ukrajinského území anexí myslí řadových ruských občanů. Je čas začít Putinovi přitápět pod vnitropolitickým kotlem demokratickými a informačními prostředky.

Dosud náklady na informační působení v Rusku nesou především Američané. Ale rádio Liberty máme v Praze. Dokážeme posílit ryze českou ruskojazyčnou komunikaci směrem do Ruska? Co naše veřejnoprávní média, co vláda? Nebyla by to z našeho hlediska vhodná investice do obrany, náš příspěvek ke společné obraně EU? Máme mezi ruskou populací velký respekt jak svými kulturními tradicemi, tak tím, co jsme za uplynulé tři dekády dokázali. Rusko není vůbec společensky jednolitě. Tento dojem vytvářejí křemelští propagandisté a řvouni. Co kdybychom je vzali za slovo? Lépe, pravdivěji, nikoli výhrůžkami, ale přitažlivou alternativní nabídkou životních podmínek?

Role Evropy je nepochybně jiná než role NATO. Vidíme, že Američané jsou důležití spojenci pro krizi a vojenského ohrožení. Z toho ale neplyne, že mimo krizi můžeme hodit všechno za hlavu a starat se jen o svůj vlastní blahobyt. Ovšemže platí, že by se nám hodil americký velvyslanec, kterého zde pořád nemáme, právě v krizi. A vláda by tento lapsus měla rychle překonat. Přinejmenším proto, že Putina chuť na expanzi a posouvání hranic nepřejde. Přesto se zaměříme na dva jiné zásadní principy než jen spoléhání se na Američany a NATO. Na „soft“ preventivní obranu nástroji, které máme k dispozici, a přenesení či vysunutí této obrany do Ruska a k Rusům do jejich domovů, k Putinovi domů. Pokud začneme my v Praze, možná se připojí i Unie. Může a nemusí to být obdoba politiky lidských práv z 90. let. Dnes možná máme i na víc. Jen to zkusit.

Předseda Ústavního soudu Pavel Rychetský řekl, že Vladimir Putin může být souzen i bez osobní přítomnosti: „Mezinárodní trestní tribunál je schopen někoho obžalovat a soudit, i když ho nemá ve své moci.“ A dodává, že je potřeba jednat rychle.

„Putin je představitelem toho nejhroššího zla, kterého jsme byli za poslední desetiletí svědky. Je to nejen zlo, které ohrožuje sousední země, v tuto chvíli Ukrajinu, ale ohrožuje celý civilizovaný svět. Za dané situace je třeba skutečně doslova izolovat Putinův režim od všech mezinárodních institucí.“

Moskevský patriarcha Kyrill I. ve svém kázání mimo jiné prohlásil, že Rusové na Ukrajině bojují proti „silám zla“. Bohužel to ukazuje, jak se ruská pravoslavná církev sama zapletla s pachateli do nebe volajících zločinů.

Jan Roskovec, proděkan Evangelické theologické fakulty UK, dnes napsal moskevskému patriarchovi následující dopis:

Bratři v Kristu,

se zděšením a hlubokým smutkem sledujeme nejnovější události na Ukrajině. V takové situaci již není prostor pro diplomatické nuance: je to nepochybně jednostranný útok silnějšího na slabšího, nevyprovokovaná agrese, která způsobuje utrpení a zkázu. Je o to horší, že je páchan proti bratrskému národu, národu, s nímž vaše země sdílí společnou historii – a společnou křesťanskou víru. Ruský stát se dopouští činu, který z hlediska křesťanské víry nelze ničím ospravedlnit. Jsem přesvědčen, že křesťané k tomu nesmí nečinně přihlížet. Věrnost Kristu musí mít přednost před všemi ostatními ohledy, včetně národní solidarity. Vyzývám Vás proto, abyste využili plnou váhu své autority, kterou požíváte ve své zemi, k zastavení tohoto bratrovražedného útoku. A modlím se k našemu Pánu, aby Vám byla dána odvaha a invence k nalezení účinné cesty.

S pozdravem Jan Roskovec

Prořezávání révy

Už po několik dnů
pláče ve vinohradech réva
a nikdo neví
jaký je to pláč
Myslíme na sebe
Pláč pokračuje
ráno je hlína mokrá
z ran
Na konci prutů třpyt
až démantový
Tak je to čiré
je to bez nářku
Myslíme na sebe
a neprávem
Pláč neustává
Zbývá k poledni

Jan Škácel ze sbírky „Dávné proso“

AKTUALITY

POMOC UKRAJINĚ

Sbírka

- je neúčinnější formou pomoci. Umožní nakoupit potřebné věci ve velkém, pokud možno přímo v místech pomoci, je cílená tam, kde je to potřeba zejména skrze síť Charit v místě působících, přímo na Ukrajině v rámci aktuálních možností, příp. pak lidem, kteří budou přijíždět. Tuto informaci šíříme všemi dostupnými kanály, nástěnky, sdílení na Fb i webu Charity ČR nebo Charity DCH nebo naší Charity Ústí nad Orlicí. Sběrka též proběhne v kostelích při nedělní bohoslužbě.

Ubytovací kapacity

Správa uprchlických zařízení MV ČR hledá nyní kapacity pro prvních 500 lidí. Má zájem o větší celky, ale samozřejmě, se mohou hlásit i občané, kteří mají možnosti přijmout lidi do svých domovů.

Nabídka ubytování je možné nahlásit na: ubytování pro ukrajinské rodiny:

www.suz.cz, ubytovaniukrajina@suz.cz

Ukrajinci zde žijící

Pokud se na Vás obrátí lidé z Ukrajiny o radu možností prodloužení jejich pobytu apod., odkáže je buď na naši Charitu nebo přímo na Integrované centrum DCHHK Integrované centrum pro cizince Hradec Králové - (cizinci-hradec.cz) Jsme připraveni jim poskytovat poradenství ohledně jejich pobytu. Nebo na nově zřízenou speciální sekci stránek MV - <https://www.mvcr.cz/clanek/informace-pro-obcany-ukrajiny.aspx>

Materiální sbírky oděvů, potravin a věcí zatím nedoporučujeme! Zatím není možné je do země dopravit. Nejspíš budou aktuální pro lidi, kteří přijedou.

Hledáme ubytovací možnosti

Řada Ukrajinců u nás pracuje. I na našem území bude potřeba ubytování pro jejich rodiny. Bude-li někdo ochotný je ubytovat, nahláste se na Charitu.

Děkujeme všem, kteří pomáhají.

Oblastní charita Ústí nad Orlicí

Na Kopečku 356, 561 51 Letohrad

tel. +420 465 621 281, www.uo.charita.cz

ZÁPIS Z PASTORAČNÍ RADY 10. 2.

Omluvení: P. Hoffmann, M. Hoffmann, V. Marek., V. Neruda, J. Andrášová
Host: K. Halbrštát

1. Poděkování

- A. Řehákovi a P. Vychytilovi za výrobu lavic na faru a za nachystání Betléma na příští rok

- P. Hoffmannovi a ostatním muzikantům za

doprovod při ekumenické bohoslužbě na Kunčicích

2. Zhodnocení akcí z pastoračního plánu, které proběhly:

Setkávání skupinek synoda

18.-25.1. Týden modliteb za jednotu křesťanů

- připojili jsme se uspořádáním evangelické bohoslužby na Kunčicích; pro příští rok je třeba začít organizovat akce s dostatečným časovým předstihem, hlavně včas oslovit ke spolupráci bratry evangelíky (zachováváme zvyk, že káže někdo z hostů); při domlouvání této akce vyplynulo, že evangelíci mají zájem o další ekumenické setkání k 17. listopadu, jako tomu bylo letos

27. 1. Setkání rodičů dětí, které letos půjdou poprvé ke Stolu Páně

6. 2. Představení dětí, které půjdou k 1. sv. přijímání při bohoslužbě na Orlici – letošní skupina je dost specifická, je možné, že se bude počet dětí ještě měnit.

3. Akce z pastoračního plánu na únor:

10. 2. 18:00 Pastorační rada

Setkání na faře

21. 2. 18:00 – těch, kteří pečují o kostel na Orlici a Kunčicích, pohoštění zařizuje H. Jurenková

24. 2. 18:00 – těch, kteří pečují o letohradský kostel a o filiální kostely, pohoštění zařizuje H. Jurenková

27. 2. Misijní karneval, M. Vychytilová

28. 2. Výlet s náboženstvím sraz v 9 před farou, J. Andrášová pošle rodičům mail, zjistí přibližný počet zájemců, program obstarají J. Andrášová a M. Novotná, osloví se středoškoláci (M. Novotná)

4. Program svatováclavské pouti

J. Čanda se spojí s J. Andrášovou a domluví se, jak vytvoří tým lidí, kteří zajistí průběh svatováclavské slavnosti.

5. nový farní web – informace

Zajišťuje T. Moravec a V. Marek

6. K. Halbrštát informoval PR o špatném stavu podlahy a stěn na kůru mistrovického kostela, je třeba zjistit rozsah oprav, zjistí K. Halbrštát

7. Zpěvníky ve farním kostele

K. Halbrštát informoval o špatném stavu zpěvníků v kostele, jsou nepoužitelné, navrhl nákup zelených kancionálů, pošle mail ekumenické radě.

8. Čtení

H. Jurenková osloví lidi na čtení v orlickém kostele a zkusí vymyslet nějaký systém na domlouvání se.

Příští PR 10. 3. 2022

Zapsala M. Novotná

Prátelství Boha křtem přijali

5. 2. Viktorie Moravcová

26. 2. Michal Hubálek

Ke vzkříšení jsme vyprovodili

17. 2. Elišku Vyhnálkovou 90 let

18. 2. Marii Moravcovou 82 let

21. 2. Hedviku Majvaldovou 84 let

22. 2. Petra Stejskala 66 let

BŘEZEN VE STREETU

Taušlova 714, Letohrad

Tel. č.: 731 420 344

Facebook: NZDM Street-Letohrad

28. 2. - 4. 3. ZMĚNA OTEVÍRACÍ DOBY KLUBU

Během jarních prázdnin bude NZDM Street otevřen od 10 do 16:30 hod.

3. - 4. 3. JARNÍ DEKORACE

Chceš si doma udělat výzdobu a přivítat jaro? Tak přijď, uděláme si jarní věnec, hnízdečko nebo další dekorace, které nás napadnou.

21. - 22. 3. BRAMBORÁKY

Máš chuť na bramboráky? Tak přijď, je to jednoduché.

24. - 25. 3. PŘEDSTAV SE NÁM!

ANEB AKTIVITY TROCHU JINAK

Znáš hru Aktivita? Trochu jsme ji upravili! Chceš se něco dozvědět o ostatních v klubu? Tak si s námi pojd' zahrát!

28. 3. - 1. 4. TVOŘENÍ Z BUŽÍREK

Pamatuješ si na bužířky? Vytvoříme si klíčenku nebo přívěšek různých tvarů, velikostí i různým způsobem! Není to tak snadné, jak se zdá. Stav se.

Téma měsíce: JAK SI LÉPE PAMATOVAT A NEZAPOMÍNAT

Máš problém si pamatovat různé věci? Zapomínáš na úkoly? V březnu si budeme v klubu předávat různé tipy a triky, jak si věci lépe pamatovat. Tak se přijď inspirovat!

Kdybychom uměli být sami jenom se svými modlitbami

ale je Bože je mi líto
modlit se nemůžu neumím to

prece mou prosím neodmítej
oraci stručnou: miluji Tě

Ivan M. Jirous

...A nepřijde-li trest hned vzápětí
musíš si vinu odžít životem.
A nikdo neodčiní čin.
A nikdo nedokáže složit písničku
pro slepé děvčátko a ptáka bez křídel...

Jan Skácel

BŘEZEN, ZA KAMNA VLEZEM... (psáno před Putinovou válkou)

Chtěla jsem psát o jaru, protože je pro mne symbolem nového, nadějnějšího života a mám ho pro jeho úžasná překvapení v zahradách, lesích a na loukách ráda.

Chtěla jsem psát o J. A. Komenském, protože k březnu datem svého narození patří a protože jeho moudrost a vše, co během nesmírně těžkého života dokázal, překračuje věky. Možná by se hodilo říci „bohužel překračuje věky“. Přesvědčoval po celý svůj život každého, kdo byl ochoten jej poslouchat, každého, kdo byl schopen jeho spisy číst, že pro pozemský život je nejdůležitější mír. Toho lze dosáhnout vzděláním – vzděláním, jehož prostřednictvím přijmete různorodost, upustíte od svárů a nenávistí a najdete shodu na společně uznaných hodnotách. Věřil na sílu vzdělání a výchovy. Na to bychom my, potomci národa, který Komenského světu dal, měli věřit také, spojit síly se současnými pedagogy, spolupracovat, najít společně sdílené hodnoty a postarat se o dobrý vývoj další generace, protože, jak Komenský říkal, „*takový je příští věk, jak jsou vychovávání příští jeho občané.*“

Avšak, jako každý den, abych nebyla mimo a nic důležitého mi neuniklo, pouštím si zprávy a vystartuje na mne nejdříve mnohmluvný a v projevu nezadržitelný Tomio Okamura, který v čase, v němž se mnozí chvějeme starostí o Ukrajinu, hřímá mocným hlasem proti vládě, vyvolává takzvané spravedlivé rozhořčení, když se zaštiťuje drahotou, chudobou, hroznými životními podmínkami, jež vláda celoplošně neřeší. A

ještě prstem ukazuje na ty, kteří jsou neprávem podporováni. Je dokonale poučen, co lidé rádi slyší. To je přece dávná poučka, že obliba vlády se odvíjí od obsahu a ceny nákupní tašky a úspěch má ten, kdo dokáže rozdělávat, tím získat moc a panovat. Stačí rozdělávat v pocitech, podporovat zášť.

Pan Okamura těží ze všech nedobrych lidských činů a vlastností: polopravdy; překrucování faktů, třeba tvrzením, že vláda není

Myšlenky noci

V čase,
kdy nic je vším a vše je ničím -
není víc než domov v chrámu.
Zbavuje nás zbytečností
a hromadění krámů...

Jana Flidrová

schopna vládnout, když je to právě on, kdo obstrukcemi jednání znemožňuje; vyvolávání závisti, nenávisti.

Na mnohé působí dobře svým křikem, vzbuzuje dojem chlapíka, který si ví rady a který by za nás, aniž bychom museli cokoli podniknout, problémy vyřešil.

Pan Okamura hraje na malém hřišti, na stále stejnou notu a ta se časem obehraje, přesto však pozor na něj, nenaletět jeho svůdným trikům.

Horší je to s mocnými křiklouny ze světových hřišť. Mají k ruce armády, oligarchy, média, dokážou umlčet kritické hlasy a přesvědčit soukmenovce o své pravdě.

Zažili jsme to před začátkem 2. světové války. Hitler chtěl vládnout světu. Rozpoutal zcela cíleně s pomocí věrného Henleina pozdvížení v příhraničních oblastech nového Československa. Německy mluvící občané, znejistění novými poměry, se chytli na vějíčku druhořadosti. Ve skutečnosti nebylo proč. Měli své školy, noviny, zůstaly jim jejich továrny, obchody, existenčně ohrožení nebyli. Ale nepřenесли přes srdce, a Henlein právě toto použil, že vrcholná byrokratická místa nového státu byla pro začátek obsazena Čechy. V dalším období měl působit demokratický volební systém. Koho tehdejší problémy Československa zajímaly? Důležitější je přece obchodovat s tak velkou zemí, jako je Německo. Jak to dopadlo, svět ví.

Možná mocní tohoto světa mají na paměti seznamy padlých, zničená města, materiální bídu, již je nutno přijmout a přežít, zpřetrhání všech možných sociálních vazeb doma i mezi národy, jejich neskutecně těžké a dlouhé obnovování, ztrátu odborníků, propad prosperity. Možná příběhy diktátorů z minulého století natolik zapůsobily, že opravdu nedovolí růst dalšímu diktátoru a opravdu se zdá, že mluví a budou jednat shodně.

Protože vládce Ruska propadl stejně jako historičtí předchůdci v jiných koutech světa touze po moci. Nelze mu věřit, že mu jde o lidi, o blaho národa, o hospodářský růst, o

Když měl můj dědeček coby venkovský učitel a regenschori zahrát v kostele na varhany v den narozenin císaře pána rakouskou hymnu, spustil namísto toho českou: rozuměj: Svatováclavský chorál.

Když po příchodu Hitlerovských vojsk odmítl vyvěsit na škole, jejímž byl ředitelem, fangle s háknkrojcem, byl okamžitě předčasně penzionován, ale zůstal varhaníkem v kostele, kde každý den hrál a zpíval se sborem žáků píseň Otče náš, vyslyš nás, než jej vyhodili i odtamtud. Sám jsem se narodil, když můj táta už seděl v komunistickém lágru, kde s mukly slavil v den svých narozenin i narození syna.

historií daný územní nárok. Tak jako zápasí s medvědem, chce světu předvést, že on, jedině on, dokáže vrátit Rusku jeho historické územní sféry vlivu. V té větě je úplně nejdůležitější zájmeno ON. A je jedno, jestli jde o území z carských nebo sovětských dob.

Ti, kteří vedou truchlivé řeči nad ztrátou trhů v Rusku, nad zkláous s Ruskem obchodujících podniků, co radí k rozvaze a opatrnosti, myslí především na osobní prospěch, chtějí zvíkat veřejné mínění a zlámati hůl nad českou vynalézavostí. Dopouštějí se podobné zhůvěřilosti, s jakou se ruským trollům dařilo zmást americké voliče při volbě Trumpa, Angličany v době hlasování o brexitu, celou Evropu a celý svět se svobodnými médii v době covidu a vzniku očkovacích látek proti očkování. Ačkoliv Rusko moc málo ví, co to je občanská svoboda, přece se jejich trollům podařilo vtouct do hlav od evropských vysokoškoláků po americké řidiče tahačů, že odpovědnost, solidarita, naslouchání vědcům a porozumění statistikám je ztráta občanské svobody. Nesmysl. Občanská svoboda se s odpovědností pevně drží za ruku.

Byla jsem teď dlouho v nemocnici. Obě laskavé a ochotné sanitárky, starající se o mé potřeby, jsou z Ukrajiny. Věděly, že si večer co večer pouštím zprávy. Občas, když skončily své povinnosti, se přišly na zprávy podívat. Končilo to slzami.

Vtrhnout s tanky na území svrchovaného státu není bratrská pomoc, to je okupace. Z tohoto názoru bychom neměli ustoupit ani o píď. Protože nebudeme-li se zajímat o Ukrajinu, nebudeme-li ochotni jí pomoci, sám milý Pámbu ví, co bude později s námi.

A tak snad abych zakončila Janem Ámošem:

Všichni na jednom jevišti velikého světa stojíme, a cokoliv se tu koná, všech se týče.

Umění vládnout se zakládá na moudrosti, nikoli na síle, opatrnosti, na úskoku.

Člověk má rozum, aby rozeznával, a vůli, aby volil, cokoli je kde dobrého nebo zlého.

Krásné jaro bez války nám všem.

EN

ANEŽČINY DOBROTY

„Co v tom máte, kulomet?“

Spoluhouslisti mi jistě potvrdí, že je to nejčastější dotaz náhodnejch kolemjdoucích v reakci na futrál s houslema.

Nevadí mi to, baví mě sledovat, jak si tihle šprýmaři vždycky myslí, že se jim povedl opravdu neotřelej vtípek.

Tahle stařenka ale nedělá humory.

„Hudba je radost, vidíte,“ zastaví mě na ulici. „Naše Michaela je taky houslistka. Už třicet let hraje v Paříži!“ mateřská hrdoť nejde v jejím hlase přeslechnout. „Já sama jsem pianistka, manžel hrál taky na klavír, a abychom si mohli celá rodina zahrát, naučila jsem se v padesáti letech na bicí a basovku.“

Představa tý drobný shrbený a roztřesený babičky vybrnkávající nějakou vypalovačku na basovov kytaru pošimrá mý slzný kanálky. Už je mi jedno, že jsem běžela na tramvaj, najednou ji nepotřebuju stihnout.

Srovnáme spolu krok a občas se zastavíme, aby hudební stařenka nabrala dech.

„A manžel. To byl panečku muzikant. Na klavír hrál překrásně. A taky skládal. A jak. Napsal přes dvě stě skladeb, jen si to představte. Moc mi chybí,“ to už nemáme daleko k pláči obě.

„Podle mě se na vás dívá,“ řeknu, protože jsem o tom přesvědčená.

„Jo, já vím, občas ho vídám,“ špitne.

Pak už si jen popřejeme hezkej den a já odcházím. Na tu tramvaj, co mi nevádí, že nestihnu.

Po pár metrech se za ní ještě jednou otočím.

Tiše stojí a usmívá se.

Možná jí právě v uších zní jedna z manželových skladeb. /AN

Nechci, aby moje obrazy visely ve vašich kancelářích. Prezident není ikona, idol ani portrét. Pověste si tam místo toho fotky svých dětí a dívejte se na ně pokaždé, než uděláte nějaké rozhodnutí.

prezident Volodymyr Zelenskyj.

Jednou napíšu knihu, která se bude jmenovat „Já jsem vůl, ty jsi vůl“.

Když otevřeně přiznáte, že jste vůl, je to ta nejvíce osvobozující a nejužasnější věc na světě. Je to úžasné...

Všichni budou jednou obnaženi. Při konečném osvobození jsem já vůl, ty jsi vůl...”

Anthony de Mello

Jak dědeček říkal, Stará Maud už neměla vůbec čich a na lišící stopě byla k ničemu; měla však dobrý sluch a ostrý zrak, které jí umožňovaly ještě leccos vykonávat a pyšnit se vědomím, že se ještě k něčemu hodí. Dědeček říkal, že když pes nebo kdokoli jinej ztratí pocit, že ještě k něčemu je, že to je s ním moc špatný.

*Forrest Carter,
Škola Malého Stromu*

13. KOMNATA

Johan Peter Hasenclever

Mladý muž oslovil na ulici starého učitele mezi kolemjdoucími.

Přistoupil ke staříkovi a zeptal se:

- Pane učiteli, pamatujete si na mě? Byl jsem vaším studentem.

- Ano, pamatuji si tě jako třetáka. A co teď vlastně děláš?

- Učím.

- Zajímavé! A co tě vedlo k volbě této profesce?

- Ne co, ale kdo. Byl jste to právě vy.

- Zajímalo by mě tedy, čím jsem tě ovlivnil?

- Opravdu nevíte? Dovolte mi, abych vám to připomenul. Jednou přišel můj spolužák do třídy s krásnými hodinkami na ruce, které mu dali rodiče. Sundal si je a dal do šuplíku pod stolem. Vždycky jsem snil o tom, že budu mít jednou taky takové hodinky. Neodolal jsem proto a rozhodl jsem se mu je sebrat z jeho stolku. Ten kluk si brzy k vám přišel v slzách a stěžoval, že mu hodinky ze stolku zmizely. Všechny jste nás tehdy vyzval se slovy: „Kdokoliv jste vzal hodinky patřící tomuto chlapci, ať je prosím ihned vrátí“.

Cítil jsem se hodně trapně, ale nechtěl jsem se rozloučit s hodinkami, tak jsem se nepřiznal. Zamířil jste potom ke dveřím, zamkl jste je a řekl nám všem, abychom se postavili podél zdi a čelem ke zdi. Řekl jste pak: „Musím nyní zkontrolovat všechny vaše kapsy, pokud je budu kontrolovat, zavřete prosím oči.“ Poslechl jsem vás a já jsem cítil, že je to ten nejtrapnější okamžik za dobu mého krátkého života. Chodil jste od studenta ke studentu, z kapsy do kapsy, a když jste vytáhl hodinky z mé kapsy, pořád jste se ještě posuňoval dál až na úplný konec řady. Potom jste řekl: „Tak už je to v pořádku, můžete nyní zase otevřít oči a vrátit se zpět do lavic. Hodinky se už našly a já je nyní vracím jejich majiteli a na tento smutný incident prosím zapomeňte.“

Takže jste toho dne zachránil mou čest i mou duši. Neposkvrnil jste mě jako zloděje, lháře nebo darebáka. Dokonce jste se mnou o téhle epizodě ani nikdy nemluvil. Časem jsem pochopil proč. Protože jste opravdový učitel a nechtěl jste tak pošpinit důstojnost, někoho kdo se teprve všechno učí a tak dělá chyby. Proto jste mě motivoval, abych se stal také pedagogem. Chtěl jsem být jednou stejný jako vy.

. Mladý učitel se poté zeptal:

- Vzhledem k tomu, že jste mě hned poznal, vzpomněl jste si nyní na tuto mou trapnou epizodu?

Starý učitel odpověděl:

- Nevzpomněl, pravdou je, že když jsem tenkrát zkoumal ty kapsy, měl jsem oči zavřené taky.

Nebudeme pronásledovat politiky, kteří podporovali Putina, ale vyřadme je, selhali a jsou nebezpeční. /v

BUDE VÁLKA

něco se žene, musíme být všichni pohromadě

Helma Růžičková, rozená Koubová, pochází ze smíšeného česko-německého manželství. Doma v rodině mluvili německy a udržovali také těsné vztahy s německými příbuznými ze strany matky, kteří žili v Breslau/Wroclavi. V roce 1939 se Koubovi přestěhovali do německého Briegu. Ke konci války tam pro civilisty bylo stále nebezpečněji, zažívali tam mnoho náletů. Helma v Briegu poprvé nasávala strach své matky z blízkosti smrti. Ta své děti nabádala, aby vždy spěchali domů, když uslyší sirény, aby zahynuli všichni pohromadě. V březnu 1945 museli Koubovi z města uprchnout a přes Vidnavu se dostali až do Králík. Tam žili asi rok u německých manželů, kteří se jich ujali. Pak přišel odsun, v němž odešli všichni příbuzní z matčiny strany. Koubovi jako smíšené manželství zůstali v Československu. Helma se musela vyrovnat se ztrátou nejbližších lidí, se kterými od malička vyrůstala – babičky, dědy, tet, sestřenic. Také její matka nesla rozdělení rodiny velmi těžce. Po válce začala Helma chodit v Králíkách do české školy a v roce 1948 ji ukončila. Jako politicky nespolehlivá však nemohla dál studovat. Chtěla učit děti v mateřské škole, ale místo toho skončila jako dělnice v textilní továrně, později prodávala potraviny. Po sňatku s Jiřím Růžičkou v roce 1954 se manželům narodily tři děti. Ani sňatkem se Helmin kádrový profil nezlepšil, protože její manžel byl synem politického vězně z 50. let. V den okupace 21. srpna 1968 prožila Helma – stejně jako její matka za války - existenciální strach o děti a rodinu. „Bude válka, musíme být všichni pohromadě,“ křičela tehdy. V životě však nezanevřela však na nikoho. A několikrát opakovala jednoduchou větu, podepřenou hlubokými životními zkušenostmi: „Jsem jen lidi.“

Helma Růžičková se narodila v roce 1933 v Petřkovicích u Ostravy. To už rodiče měli doma o rok staršího syna Huberta. Otec Hubert Kouba (1906-1981) byl Čech, matka Elizabeth rozená Weidlich (1909-1989) Němka. Doma mluvili Koubovi německy.

Otec i pět jeho starších sourozenců se narodili ve Vídni, kam rodiče odešli z Valašska za prací. Hubert se tam vyučil obuvníkem, a později v Kopřivnici automechanikem. Zpět do Československa se vrátili po vzniku republiky. Jeden z otcových bratrů žil ve Vidnavě, a tam se také Hubert seznámil se svou budoucí manželkou Elizabeth, která tam s rodiči bydlela. Hubert Kouba pracoval jako řidič v Ostravě u soukromého lékaře. Když byly Helmě čtyři roky, lékař zemřel, a otec přišel o práci.

Rodina Helminy matky Weidlichových pocházela z Breslau (Wroclavi). V roce 1914 se Elizabeth s rodiči přestěhovala do Vidnavy. Její dvě sestry zůstaly v Breslau, kde se také vdaly. Když otec Hubert ztratil zaměstnání, sehnaly mu maminičky sestry v Breslau prá-

ci, a tak se tam rodina Koubova z Petřkovic v roce 1939 přestěhovala. Brzy nato odešli do Briegu (Brzegu), asi čtyřicet kilometrů od Breslau. Brieg stejně jako Breslau ležely až do konce druhé světové války na území Německa. Koubovi sem zapadli. Mluvili německy, nikdo nezkoumal jejich národnost.

V Briegu se Koubovým v roce 1940 narodilo třetí dítě – František. V témže roce tam nastoupila Helma do první třídy. Koubovi bydleli v nově postaveném domě hned vedle továrny, kde otec pracoval. V Briegu bylo německé vojsko a zajatecký tábor, jak vzpomínala Helma Růžičková: „Z tábora k nám chodili večer francouzští a angličtí zajatci poslouchat rádio Londýn. I někteří Poláci k nám chodili poslouchat.“

V okolí jejich bydliště postupně přibývalo náletů. I když letadla jen přelétávala, pokaždé byl poplach a Koubovi se pokaždé přesunovali do sklepního krytu v domě. „Strašilo se, že budou nálety plynem, tak jsme museli chodit s maskami, které jsme měli v taškách přes rameno,“ popisovala pamětnice. „I malý bratr musel mít plynovou masku. Maminka vždycky říkala, že když je nálet, tak máme rychle přijít domů. Měla strach. Chtěla, abychom byli všichni pohromadě, kdybychom nálet nepřezili. Ve škole byl také úkryt, ale tam jsem nikdy nebyla. Vždycky jsem utíkala domů.“

Z Briegu uprchli přes Vidnavu do Králík
Brieg byl válkou čím dál víc poničený, všude bylo plno nevybuchlých bomb, zajatci sabotovali výrobu. V roce 1944 udělali ze školy lazaret a vozili tam raněné. Helma tam stihla ještě čtvrtou třídu. Pak jim zástupci německého vojska sdělili, že civilní obyvatelstvo musí z města ihned pryč. 19. března 1945 odvezl Hubert Kouba svou ženu a děti do Vidnavy k babičce s vidinou, že tam přecházejí konec války.

Sám s nimi nezůstal, protože tou dobou pracoval v továrně v Donauwörth. Vrátil se tam a se svou ženou si pouze dopisovali. Ve Vidnavě byly i matčiny sestry z Breslau. „Přes den jsme byli všichni pohromadě a dospělí pomáhali babičce. Když se ale fronta blížila i do Vidnavy a objevilo se tam ustupující německé vojsko, matka prohlásila, že už nikam nepůjde, ať ji tam klidně zabijou,“ vyprávěla Helma Růžičková. Elizabeth znovu zachvátil strach o život svých blízkých a potřeba mít je všechny blízko, aby v případě nešťastného konce, zahynuli společně.

Elizabeth s dětmi se znova vydaly do neznáma. „Museli jsme jít, kam nás poslali. Západní části byly obsazené první vlnou evakuace. V noci nás vzbudili a narychlo jsme odjeli do Jeseníku. Tam jsme přespali ve škole na slámě. Pak jsme zas jeli v otevřených vagonech dál,“ vzpomínala pamětnice.

Malá Helma i její bratři brali celý útěk jako dobrodružství. Dospělí ale zažívali vypjaté stavy nebezpečí a strachu. Šlo jim o život. „Po cestě to bylo nervy. Hubert měl dva kuf-

ry, matka dva kufry a svázané peřiny. Mně by-lo jedenáct a do-stala jsem na starost čtyřleté-ho bratra. Nevěděli jsme, kam jedeme. Přijeli jsme do Hanušovic, ale stáli jsme na druhé straně nástupi-ště. Máma dá-vala zavazadla dovnitř vlaku, který se rozjížděl. Tak zastavili vlak. Průvodčí nadával. „V rychlosti naházeli věci do vozu a bez jízdenky jeli vestoje v otevřeném vagonu. Vlak byl plný utečenců. Přes Jeseník se dostali až do sudetských Králík, tehdy Grulichu. „Tam jsme spali v nějaké tělocvičně a pak nás rozvezli po okolí. Od března do května jsme tam s bratry chodili do německé školy. Ve škole jsme seděli na zemi, protože tam bylo moc uprchlíků.“

Elizabeth s dětmi žila ze dne na den, neměli ani co jíst. „Když jsme mamince řekli, že máme hlad, řekla nám: ‚Najezte se červené řepy.‘ To jediné jsme měli,“ popisovala pamětnice a dodala, že zanedlouho se jejich otec vydal pěšky za svou rodinou. „Když továrnu v Donauwörth rozbombardovali Američané, šel náš táta asi týden šest set kilometrů za námi do Králík. Přišel zarostlý, špinavý, s onucemi na nohou. Maminka byla vystrašená, myslela, že to je nějaký zběhnutý Rus. A pak zjistila, že to je náš otec.“

Koubových se v Králíkách ujala bezdětná německá rodina Doležalových. Asi rok bydleli v patře jejich domu, kde se nedalo topit. „Přes den byli v práci, a tak nás nechali u nich dole v teplé kuchyni,“ uvedla pamětnice. „Když tam Němci rozstříhali dráty, aby lidi nemohli poslouchat rozhlas, náš táta vyzel nahoru, zase je spojil, a poslouchali jsme dál. On tu německou politiku moc nebral. Ale Doležalovi byli vystrašení, že je zavřou za poslech cizího rozhlasu.“

Nejmilejší příbuzní museli po válce do odsunu

Helma Růžičková sdělila, že osvobozování v Králíkách proběhlo v poklidu a bez střelení. Ze sovětských vojáků však mezi ženami panoval velký strach, jak vzpomínala: „Chodily se k nám před nimi ukrývat německé ženy. Máma mně zakrývala copy a schovávala mě, když viděla nějaké Rusáky. Teta nám jednou vyprávěla, jak u nich byl ubytovaný jeden Rus. Ona měla dceru. A ten voják hladil pořád tu holčičku. Teta měla strach, jestli jí něco neudělá. Ale on říkal, že má doma taky takovou holčičku.“

Po osvobození se všichni Němci báli pomsty. Helminu širokou rodinu čekalo tragické rozdělení poválečným odsunem německých obyvatel. „Děda z Vidnavy byl z odsunu nešťastný,“ vyprávěla Helma Růžičková. „V Německu říkával, že by šel domů pěšky. My jsme neměli kam jít. Brieg byl polský, tety z Breslau už také nemohly zpět do svého bytu. Byly tedy v lágru, a odtamtud šli pak hromadně s padesáti kilogramy zavazadel do Německa. V roce 1964 jsem je navštívila. Babička mi ukazovala svůj noblesní šatník. Děda dělal truhláře, strýc Ervín si postavil

dům a měl dobrý obchod.“

Koubovi mohli v Československu zůstat, protože otec byl Čech. Naprostá většina německých obyvatel byla z Králík odsunutá. Zůstalo jen několik odborníků, kteří zajišťovali provoz textilních továren. Pamětnice připomněla osud rodiny Doležalových: „On byl antifašista, tak by mohl v Československu zůstat. Ale jeho dcera byla odsunutá, tak kvůli ní také odešel.“ Vidnavského dědu s babičkou už do jejich domu nepustili. I oni skončili v odsunu. „Děda chtěl, aby můj otec zabral ve Vidnavě truhlárnu po odsunutých tetách. Ale otec řekl, že se nebude obohacovat na úkor příbuzných. Po válce to tam bylo hrozné – zpusťšené majetky, divní lidé.“

Helma vyrůstala od malička s německými příbuznými, a tak se i ona po odsunu cítila hodně osamocená. Odešli její nejbližší lidé. „Najednou byl konec. Bylo mi líto, že už se s dědou, babičkou, tetami a sestřenkami neuvídím. Nejráději bych odešla s nimi. Maminka z toho byla strašně nešťastná. Dlouho trvalo, než se vzpamatovala. Když se pak mohlo, jezdila každý rok do Německa. Hodně jsme si dopisovali,“ přemítala pamětnice.

V Německu se tety usadily nejdříve v Heidelbergu, později jedna v Hannoveru, druhá v Plüderhausen. Živily se jako švadleny. „Za šití dostávaly od lidí jídlo. Jejich muži se vrátili za dalších několik let. Jeden strýc byl v ruském zajetí. Říkal, že tam měli hrozný hlad, jedli prý i trávu. On jako truhlář dělal pro dozorce nějaký nábytek, tak na tom nebyl tak hrozně jako ostatní. Jmenoval se Max Exner. Druhý strýc Paul Szimanski byl v americkém zajetí,“ doplnila pamětnice.

Kvůli rodině na Západě nesměla k dětem ani za pult

Když začala Helma chodit v září 1946 v Králíkách do české školy, bylo jí třináct let. Byla velmi bystrá, a tak se česky naučila brzy, přestože doma mluvili jen německy: „Ze začátku mi některé děti říkaly ‚Germánko‘, ale pak mě vzaly mezi sebe. Jednou jsem byla na koupi a neuměla jsem říct, co chci. Chodila jsem do české školy, ale myšlení jsem měla německé, doma se mluvilo německy. Dodnes mám německé sny,“ vzpomínala pamětnice. V roce 1948 Helma Koubová vyšla základní

školu. Na radu otce bratra Rudolfa Kouby, který dělal správce ve slavkovském klášteře, odešla do Slavkova studovat rodinnou školu. Teta Marta Koubová tam jako představená řádová sestra vedla školku a rodinnou školu. Helma tam nastoupila v září 1948, ale už v prosinci klášterní hospodářství zabral státní statek a školu státní orgány uzavřely. „Řádové sestry, které tam učily, odvezli do Opavy, kde se z nich staly ošetřovatelky psychiatrických pacientů. Já i ostatní žáci jsme jeli domů. Náš táta se bál, že mě vyhodili,“ popisovala pamětnice.

Helma se ocitla opět doma. Chtěla jít k dětem do školky, ale jako politicky nespolehlivá nemohla. Zakázali jí i vyučovat se prodavačkou. Šla tedy jako dělnice do textilní továrny Hedva, a z práce tam byla upřímně nešťastná. V této době poznala také svého budoucího manžela Jiřího Růžičku (1928-2008).

Manželův otec Karel Růžička byl mlynář

v Červeném Potoku. Za pomoc lidem, kteří utíkali přes hranice do Německa ho v roce 1952 odsoudili k jedenácti letům vězení za velezradu. Maminku s Jiřím vystěhovali do chatrče se suchým záchodem v Králíkách. Jiřího vyhodili z práce v kanceláři družstva v Žamberku a šel jezdit s traktorem na státní statek Králíky. Po svatbě v roce 1954 Jiří změnil na doporučení lékaře práci, a začal prodávat v Jednotě Dolní Morava. V jedné místnosti hospodářského stavení tam bydleli mladí manželé Růžičkovi, v druhé prodávali potraviny. Po osmi letech propustili na amnestii Karla Růžičku s podlomeným zdravím z vězení. O svých zážitcích nikdy nechtěl mluvit.

V roce 1955 se Růžičkovým narodil syn Jiří, o rok později Karel, v roce 1963 dcera Dana. Jiří šel dělat instruktora do Jednoty a Helma převzala prodejnu. Dodělala si dálkově výuční list, pak se vyškolila na vedoucí a přidala i pedagogické minimum. U prodávání setrvala třicet let.

V roce 1964 se přestěhovali do Nekoře do většího bytu, který tam k místu prodavačky

nabízeli. V témže roce byla Helma poprvé v Německu za babičkou a tetami. „Měla jsem s sebou staršího syna. Dceři byl rok a půl, tu jsem musela nechat doma, aby měli jistotu, že se vrátím. Sestřenice tam měla stejně starou holčičku, a tak se mi po Danušce stýskalo, a spěchala jsem za ní domů,“ vyprávěla pamětnice.

Jednadvacitý srpen 1968 vnesl paniku do obchodů

21. srpna 1968 si Růžičkovi zrovna užívali dovolené. Manžel jezdil s cukrovinkami na klášter Králíky-Hedeč, kde je prodával před kostelem. Kluci byli u babičky v Červeném Potoku, Helma si udělala výlet s dcerou do Králík. „Šla jsem ven a nějaká paní křičela, že jsou tady Rusáci! Moje první myšlenka: ‚Bude válka, musíme být všichni pohromadě!‘ Popadla jsem Danušku, jela jsem do Červeného Potoku, kam přijel i muž, abychom byli všichni pohromadě.“ Helmě se spojily válečné zážitky a maminčiny obavy. Válečný strach ze smrti se jí vryl tak hluboko pod kůži, že ve stresových situacích reagovala stejně jako její matka: Něco se žene, musíme být všichni pohromadě!

Růžičkovi odjeli od babičky domů do Nekoře. Okolo jezdila těžká auta s polskými vojáky, kteří obsazovali blízké okolí. Otevřeli obchod. „Lidé kupovali všechno možné. Měli jsme přikázáno, kolik čeho můžeme prodat, aby nás lidi nevykoupili. Všichni panikařili. Nevěděli jsme, co bude. Byla jsem vyděšená,“ přemítala pamětnice. „Lidi nadávali na komunisty, ale já jsem říkala, že mně to je jedno, hlavně aby nebyla válka. Nechtěla bych, aby mé děti prožily to, co já.“

Růžičkovi byli pod dohledem StB - Helma měla příbuzenstvo na Západě, otec Jiřího byl politický vězeň. Snažili se nevychývat. „Kromě jedné ženy, která si na nás stěžovala, jsme měli pokoj,“ dodala. V polovině 70. let ještě pocítil jejich syn důsledky „závadného“ rodinného zázemí, když ho nepřijali na vysokou školu. Jezdili k nim příbuzní z Německa. Když po revoluci 1989 nahlédli do svazků StB, zjistili, že bdělí lidé sledovali každý pohyb před jejich domem – dočetli se, kdo a kdy je navštívil, značky aut.

Pamětnice má s dětmi pěkné vztahy. Když se dcera provdala do Německa, její tchyně si ji velmi oblíbila, protože sama byla odsunutá z jižní Moravy. „Vždycky jsem všechno brala, jak to přišlo, jsem optimista. Nezanevřela jsem ani na Čechy, ani na Rusáky. Jsme jen lidi. A mladým bych vzkázala, aby byli poctiví, pracovití a hodní,“ uzavřela své vyprávění Helma Růžičková.

/M, www.pametnaroda.cz

Pane prezidente,

výkon úřadu prezidenta republiky jste od začátku založil na popírání základní ústavní charakteristiky českého státu jako státu demokratického a právního, respektujícího univerzální koncept lidských práv. Vaše dlouholetá podpora putinovské diktatury v Rusku a všech jejích lží vůči České republice a jejím spojencům skončila. Dnes jste spoluviníkem nevyprovokované agrese a utrpení miliónů Ukrajinců. Vy i Vaši nejbližší spolupracovníci jste příliš dlouho podporovali politiku prezidenta Putina, na jehož rozkaz ruská armáda páchá na Ukrajině zločiny proti lidskosti. Neexistuje způsob, jakým by politik demokratické země mohl tak tíživou spolupínavu odčinit. Vaše příznání omylu nemůže vyvážit vaši podporu anexy Krymu a okupaci části ukrajinského území z roku 2014, či rozšiřování nepravd o teroristických útocích ruských komand u nás i v Evropě. Činíme vás proto spoluviníkem diktátorova rozhodnutí namířit na demokratický svět jaderné zbraně. Jako prezident a vrchní velitel jste selhal. Prokazujete už jenom naprostou nekompetentnost při hlásání extrémních stanovisek podle zásady „ode zdi ke zdi“. Zbývá vám poslední a jediná čestná cesta: Omluvte se ukrajinskému lidu, České republice i našim spojencům a co nejdříve abdikujte! Umožňte tak občanům v červnu ústavní cestou zvolit novou hlavu státu, která zemi provede největší zkouškou od druhé světové války. Vy už jste toto právo před lidem a historií této země ztratil.

V Praze 1. 3. 2022

Anna Šabatová - signatárka Charty 77, bývalá ombudsmanka České republiky

Petr Pithart - signatář Charty 77, bývalý předseda vlády a Senátu parlamentu ČR

Jan Ruml - signatář Charty 77, bývalý ministr vnitra

Jan Kalvoda - advokát, bývalý ministr spravedlnosti

Michael Kocáb - hudebník, bývalý ministr pro lidská práva

Michal Horáček - básník, bývalý kandidát na prezidenta republiky

Ivan Gabal - sociolog, bývalý poradce prezidenta republiky Václava Havla a poslanec Sněmovny parlamentu ČR

Jan Urban - signatář Charty 77, pedagog a publicista

Jan Dobrovský - signatář Charty 77 a podnikatel

HROZNÝŠ PÁNUBOHU BLÍŽ

17. 3. 1917 - 22. 1. 2022

Kateřina Mázdrová

Jednou skaut, navždy skaut

Byl jsem o tři tisíce metrů blíž Pánubohu. Bylo to fajn, přemluvil mě kamarád,“ vzpomínal v létě 2019 v DVTV na tandemový seskok pádákem na kolínském letišti muž, který se narodil rok a půl před vznikem Česko-

slovenska. Šlo o světový primát; ve svých 102 letech se zařadil mezi tři nejstarší lidi na zeměkouli, kteří podobný kousek absolvovali. Eduardu Markovi však nikdy nešlo o slávu či lámání rekordů, ale

o zachování integrity v turbulencích dějin, jak mu velely zásady celoživotního skauta.

Jeho příběh účastníka národního povstání, vězně dvou totalit a mukla v uranových dolech – který roce 2019 představili čeští skauti a skautky na Světovém skautském jamboree v USA – dokonale ilustruje 20. století. A pilířem mezi jeho veletochi mu byla víra, že nic, co se člověku přihodí, není nahodilé, nýbrž má hluboký smysl. A že důvěra v tento řád je osvobozující, jak popsal v knize *Nebyl den jako druhý*, jež vznikla ve spolupráci s Michaelou Tučkovou na základě Markových deníků, skautských kronik a dějin kroniky jeho rodu.

Eduard Marek se narodil na pražském Žižkově v rodině obchodníka s realitami. Po měšťance nastoupil do učení do realitního jednatelství. Když mu bylo 17 let, vstoupil do žižkovského katolického skautského oddílu Legio Angelica založeného ministranty – a skautingu zcela propadl. Provázel jej pak celým životem stejně jako přezdívka Hroznýš. Zažil rozkvet hnutí ve třicátých letech i zákazy po okupaci Československa a po únoru 1948, kdy oddíly přecházely do „podzemní činnosti“ nebo pod hlavičky jiných organizací. Na znovuoobnovení Junáka se podílel třikrát: po roce 1945, při tání poměrů za pražského jara, než skauting zadusila normalizace, a naposledy po listopadu 1989, kdy zažil opětovný rozkvet hnutí.

A skautské zásady, tedy pomáhat bližním a hlavně pronásledovaným, nesčetněkrát přetavil v činy. Za protektorátu byl zatčen gestapem za „zakázaný styk s Židy“, mezi kterými měla jeho rodina spoustu přátel a poskytovala jim peníze a jídlo. Díky obratnosti a pomoci tlumočnicka při výslechu byl ale odsouzen „jen“ na tři měsíce za „obchodní činnost“ a neskončil v koncentračním táboře. Po únoru 1948 se pak s manželkou Helenou a přáteli zapojili do odbojové činnosti; jejich skupina založená v karlínském bytě Markových byla pojmenována po prezidentovi Edvardu Benešovi. Pomáhat chtěli hlavně režimem pronásledovaným rodinám a organizovat ilegální přechody státních hranic. V roce 1949 byli za poskytnutí noclehu údajnému západnímu agentovi zatčeni a odsouzeni za protistátní činnost; Markovi hrozilo 25 let, nakonec dostal deset, jeho manželka 11 let. Jejich tehdy pětiletý syn skončil v dětském domově v Horních Počernicích. Trest si Marek odpykal v uranových dolech na Jáchymovsku v Horním Slavkově, na svobodu se dostal

po sedmi letech na podmínku. V civilu pak pracoval jako zedník.

Celoživotní skaut Eduard „Hroznýš“ Marek, který o skautingu mluvil jako o „Božím požehnání, bez něhož dál nepokročíme“, zemřel v sobotu 22. ledna ve věku 104 let.

Respekt 5(2022)

Vládní vojáci říkali, že Čerokiové musejí opustit svá údolí, své domy a své hory. Že musejí jít daleko směrem zapadajícího slunce, kde má vláda pro Čerokie jinou půdu, kterou bílý muž nechce.

Jak přišli vládní vojáci, zaplnili velké údolí rachotem svých pušek a v noci táboráky. Udělali kolem Čerokiů kruh. Sehnali je z hor a dolin ve stádech jako dobytek a sevřeli je v obklíčení.

Za nějakou dobu, když už měli téměř všechny Čerokie, přitáhli povozy a mezky a řekli Čerokiům, že můžou odjet do země zapadajícího slunce. Čerokiům už nezbylo nic. Ale odmítli jet na vozech, a tak jim zbylo aspoň něco. Něco, co se nedá vidět, ani nosit, ani jít, ale je to přece něco – nevezli se. Šli pěšky.

Vládní vojáci jeli na koních před nimi, po stranách a za nimi. Čerokiští muži kráčeli s pohledem upřeným přímo před sebe, nepodívali se ani dolů, ani na vojáky. Jejich ženy a děti šly těsně za nimi a na vojáky také nepohlédly.

Kdesi za nimi harašily a řinčely prázdné a teď už zbytečné povozy. Nedokázali jimi ukrást duši. Vzali jim zemi a jejich domy, ale Čerokiové nedopustili, aby povozy uloupily jejich duši.

Když procházeli vesnicemi bílého muže, lemovali cestu lidé, kteří pozorovali, jak jdou kolem. Nejdřív se smáli, jak jsou Čerokiové hloupí, jdou pěšky a povozy za sebou nechávají kodrcat prázdné. Čerokiové nepohnuli hlavou, jejich posměchu si nevšíмали a brzy bylo po smíchu.

Forrest Carter: Škola Malého Stromu

SVĚDECTVÍ UKRAJINSKÝCH ŽIDŮ

„Putin lživě tvrdí, že Kyjev ovládá spiknutí neonacistů sponzorovaných Američany.

Pro ukrajinské Židy a mnoho židovských představitelů po celém světě je to nestoudná urážka památky holocaustu“, říká přední ukrajinský rabin Moše Reuven Asman.

„V září 1941 během necelých dvou dnů nacisté přivedli 36 000 kyjevských Židů na okraj rokle Babyn Jar, poblíž Kyjeva, svlékli je z oděvů a postříleli. Dnes vraždí Ukrajince Rusové v Kyjevě a dalších městech. Současná Ukrajina je jedním z mála evropských zemí s početnou a živou židovskou komunitou. Navzdory temným dějinám 20. století je dnes na Ukrajině jen málo známek otevřeného antisemitismu. Na Ukrajině sice existují neonacistické skupiny a politická hnutí, mají však mnohem menší podporu než ve většině evropských národů a nejsou zastoupeny v

parlamentu. Ukrajinský prezident Volodymyr Zelenskij, který byl v r. 2019 zvolen 73 % celostátních hlasů, je Žid, jeho dědeček bojoval v Rudé armádě v druhé světové válce. Z celé rodiny jen on přežil holocaust, V čele ukrajinské vlády stál před volbami židovský premiér.“

Rabín Asman, rodák z Putinova rodného Petrohradu, řekl, že zůstává v Kyjevě, aby sloužil své komunitě. „Je mi ctí být na straně světla, ne na straně těch, kteří zabíjejí.“

Židovka, paní Feermanová, lékařka původem z ruského Rostova, řekla: „Už sedmý den trávím každou noc v krytu a každý třetí člověk v našem krytu je Žid.“

Uvedla, že se snažila o své zážitky podělit na sociálních sítích se svými přáteli a rodinou v Rusku, z nichž mnozí sledují ruskou televizi a věří Putinovu vyprávění o tom, že Ukrajina je v zajetí nacistů. Z dvaceti spolužáků v její skupině na sociálních sítích jí odepsali pouze dva, a pouze v soukromé zprávě - neviditelně pro ostatní - se zeptali na její blaho.

„Zbylých osmnáct mlčí“, řekla. „Pořád jen zveřejňují fotky štěnat a koček.“

UKRAJINCI OBSTOJÍ

Cesta do Kyjeva byla jiná než ty dřívější. A nejen proto, že skončila ostřelováním. Ten divný pocit napětí ji provázel celou dobu. I když jsem se tomu urputně bránila, pořád mi naskakovaly myšlenky, že pokud v tomto městě začnou boje, tak už třeba nikdy nevidím Zlatou bránu. Že musím ještě jednou na Andrijivsjkyj uzviz. Na Sofijském náměstí u pamětní desky - která připomíná slavnostní přísahu České družiny, kterou bylo zahájeno formování ozbrojených sil Československé republiky - jsem stála skoro půl hodiny. Chtěli jsme podpořit své ukrajinské přátele. Ty skvělé, vtipné a život milující lidi, kteří už déle než týden sledovali, jak z města prchají boháči, firmy, cizinci i diplomaté. Neodsuzovali je za to, ale lehký smutek nad tím, že je všichni opouští, byl znát.

Pravdou ale je, že ne všechny ambasády opustily Kyjev. Čeští diplomaté, jako i jejich slovenští a polští kolegové zůstávali, což místní přijali s velkým uznáním.

„Už to začalo“- řekl mi do telefonu kamarád. „Co?“

„No válka. Setříd' si myšlenky. Musíte odjet.“

Měla jsem v podstatě sbaleno, protože už večer mi v hospodě říkal, že podle ukrajinské rozvedky to začne do 48 hodin. Záhy byly slyšet první výbuchy, takové to dunění, kdy chápeš, že to není úplně blízko. Bylo 4:50 ráno. Večer jsme měli odletět do Prahy. Věděla jsem, že lety zruší, tak jsem pro nás tři koupila jízdenky na autobus. Ten taky za pár hodin zrušili. Nakonec jsme odjeli autem. Nebyli jsme sami, kdo se tak rozhodl. Cesta z Kyjeva do Bíle Cerkvi, která běžně trvá asi hodinu nám zabrala 5 hodin a to nebyl ten nejpomalejší úsek. Na ukrajinsko-rumun-

skou hranici jsme se dostali asi po 35 hodinách. Aspoň tak si to pamatují.

Ale právě během té cesty jsem si uvědomila, že to Ukrajinci zvládnou. Že ve válce je jistě velice důležitý počet techniky a sil, ale že na ní mají vliv i jiné faktory. Na Západ mířily ženy a děti. Do Kyjeva, který byl v té chvíli nejhroženější – muži a vojáci.

Ukrajinský prezident

Takovou koncentraci mladých žen a dětí, jaká byla na hranicích, jsem nikdy neviděla. My jeli domů, věděli jsme, kam jedeme a co na nás čeká. Ony jely do neznáma a bez svých manželů a otců. Nezaznamenali jsme však ani paniku ani hysterii. I loučení s tatínky bylo vlastně klidné, i když se neobešlo bez slz. Za hranicemi už čekali rumunští dobrovolníci. Na první pohled bylo zřejmé, že se organizovali sami. Bylo to velmi dojemné sledovat. Obyčejní lidé, kteří nabízeli jídlo, oblečení i ubytování. Taxikář, se kterým jsme mluvili, měl v této věci naprosto jasno. Pomáhá, protože si myslí, že je to jeho povinnost. „Zítřka tu budu zase. Já mám všechno. Dům, auto, práci. Oni teď nemají nic. Víte, my jsme v minulosti měli hodně konfliktů s Ukrajinci. Ale to je teď jedno. Situace se změnila.“ Jediné, co ho trápilo, bylo to, že Ukrajinci velice ostýchavě přijímali pomoc. Byli evidentně hrozně překvapeni. Nečekali to.

Když jsme opouštěli Kyjev, nebyli jsme ani pod palbou, ani nic nad námi nelétalo. V té době byly ostřelovány jen vojenské cíle. I když po celé Ukrajině. Naším největším problémem bylo, že jsme je v tom nechali. Nebyla jsem sama, komu se právě z tohoto důvodu zalézaly oči slzami. David říkal, že mu něco spadlo do oka. Já se otočila k oknu. Ten národ má v sobě tolik odvahy a lidskosti, že se to nedá slovy popsat. Davidovi zavolalo pět kamarádů s nabídkou, že nám dají svá

auta, abychom se dostali domů. Moje kamarádka Uljana byla ochotná přijmout všechny na noc ve Lvově. Mimochodem Uljana nemá o manželovi už dva dny žádné informace, protože se zrovna nachází v místě, kde probíhají boje a je bez elektřiny.

Ukrajinci to zvládnou. Jsem si tím jistá. Protože bojují za svou budoucnost. Na rozdíl od pomatenců v Kremlu, kteří by rádi reinkarnovali minulost. O nichž víme, že nebyla životaschopná tehdy a nebude ani teď.

*Lenka Vichová, ukrajinistka,
napsáno pro Týdeník Forum*

FRESH PRO PUTINA

– tak říkají Ukrajinci Molotovovým koktej-
lům, které se nyní vyrábí po celé Ukrajině.
Výroba jednoho zabere deset minut, dnes
jich Viktor vyrobil sto. Rozvází se na block-
posty, aby bylo jak uvítat ruské okupanty...
Celá Ukrajina dělá, co může, ženy vyplétají
maskovací sítě, studentky medicíny dávají
kurzy první pomoci, bývalý vysloužilci tré-
nují dobrovolníky. Na výcvik mají 14 dní.
Kdyby to někdy bylo potřeby, kež bych u nás
viděla tolik odhodlání a soudržnosti. A pro-
sím vás, kdo můžete, nejvíce jsou potřeba ne-
průstředné vesty a přilby, komunikační za-
řízení a léky, třeba turnikety, izraeláky atd...
Teplé oblečení je fajn, ale válku nepomůže
vyhrát...

Lenka Klicperova

Ruský voják se vzdal. Ukrajinci mu dali čaj,
jídlo a nechali ho zatelefonovat své matce.

Anastasiia Lapatina

HŘÍCH

Čím jsem starší, tím silnější je můj pocit, že
jsem jako katolík někde jinde. Jak se tak dí-
vám kolem, jedním z velkých katolických té-
mat je hřích, se všemi těmi zákazy, církevní-
mi příkázáními a zpovědními zrcadly a
v praxi pak mnohdy banálními stále dokola
opakovanými blbostmi vydávanými za
„duchovní život“, které my kněží poslouchá-
me zleva i zprava a sami pak někdy svým ko-
legům právě tak opakujeme. Všechna ta „málo
jsem se modlil“, „málo četl Bibli“, „málo mi-
loval“, apod., celý ten trvalý stav mínusu
před Bohem a to zabývání se sebou samými,
do kterého se veškerý duchovní život nako-
nec scvrkne. Já si ale myslím, že to Pána
Boha v podstatě vůbec nezajímá.

Je-li nějaký Bůh, pak je bez podmínek, je
každému se dávajícím životem, ve kterém se
topíme jako v živé vodě, životem, který skrze
nás proudí a miluje, životem, „ve kterém žije-
me, pohybujeme se a jsme“. Je životem, který
nestojí na druhém břehu našeho malého živo-
ta, aby nás odsud kontroloval a hodnotil, a
nakonec odplatil životem věčným, anebo se
nám vysmál. Je životem neustále s námi a
v nás. Ježíš řekl „jste ve mně a já v Otci“.

Je-li nějaký skutečný hřích, pak to, že člověk
od tohoto proudu života žije oddělen.

Myšlení, snad od dětství naučené, jež musí
neustále zpytovat, čím jsem Boha zarmoutil,
nebo snad dokonce urazil, anebo které se jím
naopak pro jistotu moc nezabývá, nemá se
skutečným Bohem nic společného a je nej-
větší a mnohdy jedinou překážkou na cestě
k sobě samým i k Bohu skutečnému, Bohu
milosrdnému, soucitnému a velikému,
mnohem většímu, než je ten malicherný
někdo, kterého uctíváme a který vlastně
žádným Bohem není, neboť je jen naším vý-
myslem, modlou, jež nás chodí strašit, a čím
jsme starší, tím víc. Nechci znevažovat hřích,
chci jen rehabilitovat Boha, i když on jistě
tuto moji nabubřelost beztak nepotřebuje.

Ladislav Heryán

Jsi-li lhostejný k utrpení druhých, nezasluhu-
ješ si, abys byl nazýván člověkem. *Sa'di*

Kdo nemá mravní zásady, obvykle se zahalí
do praporu, a parchanti se vždycky dovo-
lávají čistoty své rasy. *Umberto Eco*

K PŘÍPRAVĚ NA BOHOSLUŽBY O NEDĚLÍCH A SVÁTCÍCH

neděle 6.3. 8 h. Lukavice 9 Mistrovice 9.30 Orlice	1. čtyřicetidenní Dt 26,4-10 Ž 91 Řím 10,8-13 L 4,1-13
sobota 12.3.	18 h. Letohrad
neděle 13.3. 8 h. Lukavice 9.30 Orlice	2. čtyřicetidenní Gn 15,5-18 Ž 27 Flp 3,17-4,1 L 9,28b-36
sobota 19.3.	18 h. Letohrad
neděle 20.3. 8 h. Lukavice 9 Mistrovice 9.30 Orlice	3. čtyřicetidenní Ex 3,1-15 Ž 103 1 Kor 10,1-12 L 13,1-9
sobota 26.3.	18 h. Letohrad
neděle 27.3. 8 h. Lukavice 9 Mistrovice 9.30 Orlice	4. čtyřicetidenní Joz 5,9a-12 Ž 34 2 Kor 5,17-21 L 15,1-3.11-32
sobota 2.4.	18 h. Letohrad
neděle 3.4. 8 h. Lukavice 9.30 Orlice	5. čtyřicetidenní Iz 43,16-21 Ž 126 Flp 3,8-14 J 8,1-11
sobota 9.4.	18 h. Letohrad
neděle 10.4. 8 h. Lukavice 9 Mistrovice 9.30 Orlice 15 Mistrovice	Květná neděle Iz 50,4-7 Ž 22 Flp 2,6-11 L 22,14-23,56 - bohoslužba smíření

Okénko do farnosti - Vydavatel Farnost sv, Václava v Letohradě

Adresa redakce: Václavské náměstí 57, 561 51 Letohrad, tel. 465 620 357 • Redakce: Václav Vacek, Iva Marková,
jazyková úprava Jana Kalousková • digitální podobu naleznete na www.letohrad.farnost.cz • uzávěrka je 20. každého měsíce
Rejstříkové č. MK ČR E 12797 • Tisk: Grantis s.r.o. tel. 465 525 741